

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” във ВСУ „Черноризец Храбър”

Изготвил становището: доц. д-р Николина Грозева, катедра „Икономика”, ВСУ „Черноризец Храбър”, направление 3.8. Икономика, въз основа на Заповед № 856/ 16.11.2022г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Автор на дисертационния труд: Якоб Руб, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“

Тема на дисертационния труд: „Икономически аспекти за намаляване на отрицателните последици от вируса Ковид – 19. Футуристичен хибриден икономически модел: на примера на Израел.”

I. Обща характеристика и преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд е посветен изследване на възможностите за въвеждане на икономически модел за ограничаване на щетите от коронавирусната пандемия върху националните икономики. Разработен е в обем от 237 страници и се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература, списък с използвани съкращения и приложения. Използвани са 213 източника на английски език. Текстът включва 8 фигури и 20 таблици. Дисертационният труд като цяло отговаря на изискванията за обем.

В увода са формулирани актуалност, цели и задачи на разработката, методология на проведеното проучване и ограничения пред изследването. Очертани са предмета и обекта на изследване.

Глава първа е посветена на преглед на влиянието на Covid-19 пандемията в световен мащаб от аспект на съвременната икономическа теория. Изнесени са данни за влиянието на пандемията от COVID 19 върху икономиките на отделните държави и са коментирани някои микро и макроикономически последици.

Втора глава разглежда ситуацията и икономическите последици от кризата в Израел, мерки, които са взети от правителството и които понастоящем дават резултат. Отделено е място на приноса на бизнеса за намаляване негативните последици от пандемията.

В трета глава е представен авторов хибриден модел – Модел на пентаграма за намаляване на последиците от пандемията в микро и макроикономически аспект, като е извършено емпирично изследване по показателите на модела чрез сравнителен анализ по основните здравни и икономически фактори в Израел с държави от различни региони – Азия, Балканския полуостров, Близкия изток и Северна Африка. В резултат авторът доказва своите изследователски хипотези.

В заключение са формулирани основни изводи и резултати от проведеното научно изследване.

Изложението следва класическата структура на подобен вид разработки. Налице е логическа последователност между отделните негови части. Работата съдържателно разкрива значителни познания на докторанта относно изследвания предмет и обект. Докторантът познава теоретичните принципи, дефиниции, функционални зависимости, валидни за икономическото развитие в условията на риск и несигурност и за стопанските цикли и кризи и съумява да изгради теоретико-приложен модел за неговото изследване от аспект на възможността за справянето с негативните последици от пандемията от COVID 19. Авторът извършва сравнителен анализ на база статистически данни на обективните

икономически условия за влиянието на пандемията от COVID 19 върху икономиките на отделните държави по отделни региони.

В резултат на проведеното емпирично изследване в рамките на Израел и обособените по региони групи държави, докторантът разработва модел на «петте големи икономически аспекта за намаляване на световните щети от вируса COVID-19» (Модел на пентаграма), за да се използва като метод за прогнозиране и намаляване на икономическите щети от коронавируса.

Считам, че изясняването на теоретичните постановки, формулирането на научни хипотези и въпроси, както и тяхното потвърждаване и решение на база проведеното самостоятелно проучване имат приносен характер. В приложен аспект високо оценявам извършеното от докторанта емпирично изследване, тъй като резултатите от него очертават възможните решения за преодоляване на микро и макроикономическите последиците от коронавирусната пандемия. Не на последно място извеждането на ясни и аргументирани теоретични и теоретико-приложни изводи още в хода на изследването в края на всяка глава без съмнение също допринася за положителната ми оценка на рецензирания труд.

Цитирането е коректно извършено. Не е установено плагиатство.

II. Оценка на резултатите и приносите.

Изследванията на Якуб Руб са насочени към анализ на основните икономически аспекти за укрепване и надграждане на икономиката и националната сигурност на Израел, като целта е да се разработи модел за ограничаване на щетите от коронавирусната пандемия. В следствие на проведеното от докторанта изследване могат да се формулират групи

приноси с теоретичен, методологически и приложен характер. Най-общо се изразяват в следното:

- Доказано е, че намаляване на икономическите щети от пандемията от COVID-19 обвързва интересите на държавите на регионално и глобално равнище за намаляване икономически и социални щети, понесени от пандемията от COVID-19, като е формулиран изводът, че Израел трябва да подобри политическите и икономически отношения чрез неформален „съюз“. В тази връзка се извежда се ролята на износа като фактор в регионалните и международни отношения за справяне с пандемията от COVID-19. Тези приноси оценявам като „допълване на съществуващо знание“.

- Предлага се допълване на разбирането на икономическата област, с управлението на риска и използване на поведенческата икономика за борба с COVID-19. Тези резултати оценявам като „доразвиване и допълване на съществуващо знание“.

- Изведени са показатели за измерване на икономиката в контекста на връзката ѝ с националната сигурност и прилагането на Модела на големите пет икономически аспекта (Щ.А.Н.И.), за да се намалят щетите от COVID-19. Тези резултати оценявам като приложни

III. Оценка на публикациите по дисертацията.

Авторът има изискуемия брой публикации по тематиката на дисертационния труд, видно от предоставения списък, а именно: 3 статии в научни списания. Считаю че са напълно достатъчни за присъждане на степен „доктор“.

IV. Оценка на автореферата.

Авторефератът дава достатъчно пълна представа за структурата, целите, задачите, съдържанието, резултатите, публикационна дейност и

